ח: הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

מי שחגיגה באה מהם. פרש"י דכתיב לא ילין חלב חגי ומיהו לקמן (דף י:) לא מפקינן ליה לפי המסקנא אלא מגזירה שוה דמדבר מדבר ושמא מכל מקום משמעות המקרא משמע חגיגה ולקמן מפקינן ליה ממדבר מדבר שמא אלשון דיחוגו קא סמיך דמשמע חגיגה דאי ממדבר הוה אמינא עולה ושלמים נאה מהם וליכא למימר אם כן לא יהו נאים שלמי שמחה ממעשר רק על ידי טפילה כמו חגיגה דהא בסיפרי ילפינן ליה מגזירה שוה דכתיב בו שם כמעשר וגם בתחלה (מנחות פב.) מדבר גזרה שוה שם שם לשלמים הקשה ה"ר אלחנן ליקמן שמחה מהר עיבל דכתיב (דברים כז) וזבחת שלמים ומינה ממעטינן עופות ומנחות וכן דרש רבי יהודה בן בתירא בספסיס (דף קט.) ועוד אמאי לא מוקמינן קרא בנשר חולין דמיקרי שפיר שמחה ותירץ דודאי ילפינן מהר עיבל מה שמחה דלהלן שלמים אף כאן שלמים ובירושלמי איכא אכל לא בעופות ומנחות דכתיב זבח בהר עיבל: **בחנך** ולא באשתך. תמ"ק דמפיק לה מדרשה ושמחת בחגך מי שחגיגה וכו' י"ל דתרוייהו שמעינן מינה דליכתוב בחג ומיהו מצינו למימר דפליג עליה ולא משמע ליה (ד) והא דאין נושאים נשים במועד מוקי טעמא כאידך דהתם:

מי שיש לו אוכלין מרובין. בירושלמי אמרינן עני וידו רחבה קורא אני עליו אים כמתנת ידו עשיר וידו מעוטה על זה נאמר כברכת ה' אלהיך עני וידו מעוטה על זה נאמר מעה כסף שתי כסף אין פחות ממעה כסף ואין פחות משתי כסף: **חוזר** ומקריב (הוא) ביו"ט שני.

פרש"י ואינו עובר משום כל מוסיף דרחמנא אמר ומגותם אותו חג מד יומא והוא מוגג שני ימים דהוה ליה תשלומין דרשאון אבל בתם אסור כדמפרש ואזיל ולא שייך לאקשויי כיון דלא הוי חזי לראשון איך הוה חזי בשני הואיל ושמעינן ליה לר' יוחנן בסמוך תשלומין דראשון דהוה חזי בראשון קרינן ביה הואיל ואיכא שם הרבה כהנים שיקריבו אותן בנת אחת ומיהו ר"ח פירש בענין אחר וחזו לשונו אמר רש לקים הפרש עשרה בהמות לחגיגתו הקריב ממשה ביו"ע ראשון מקריב חמשה ביו"ט אחרון ואע"ג דאין מקריבין נדרים ונדבות ביו"ט הואיל והללו תחילת הפרשתן לחגיגה היתה מותר להקריבן ביום טוב וכרבי יוחנן דהא אין אחד מהן אומר טופלין בהמה לבהמה ומעות למעות וכי תימא דחזקיה ור' יוחנן הוא דפליגי אבל מתניתא לא פליגי והוא דאמר כהני מתנייתא והקתני אכילה ראשונה מן החולין כלומר בבהמה הראשונה שיאכל בתחלה תהיה מן החולין. לאו מכלל שטופלין בהמה לבהמה ואין טופלין מעות וקתני בהמה אחת. מאי אכילה ראשונה דקתני בענין ממעות חגיגה כדי שיעור אכילה ראשונה ממעות חולין א"ר שמעון בן לקיש הפרש עשר בהמות לחגיגתו הקריב חמש ליו"ט ראשון חוזר ומקריב חמש ליו"ט

מי שחגיגה באה מהם [א]יצאו אלו שאין חגיגה באה מהם רב אשי אמר מושמחת נפקא [ב]יצאו אלו שאין בהן שמחה ורב אשי האי בחגך מאי עביד ליה ההוא לכדרב דניאל בר קטינא דאמר רב דניאל בר קטינא אמר רב [ג]מניין [ד]שאין נושאין נשים במועד שנאמר [ה]ושמחת בחגך ולא באשתך: **מתני'** [ו]מי שיש לו אוכלים מרובים ונכסים מועטים מביא שלמים מרובים ועולות מועטות נכסים מרובים ואוכלין מועטין מביא עולות מרובות ושלמים מועטין זה וזה מועט על זה נאמר מעה כסף שתי כסף זה וזה מרובים על זה נאמר [ז]איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך: **גמ'** שלמים מרובים מהיכא מייתי הא לית ליה אמר רב חסדא טופל ומביא פר גדול א"ל רב ששת הרי אמרו טופלין בהמה לבהמה מאי קאמר ליה אילימא הכי קאמר ליה הרי אמרו טופלין בהמה לבהמה אבל לא מעות למעות ולימא ליה אין טופלין מעות למעות אלא הכי אמר ליה הרי אמרו אף טופלין בהמה לבהמה כמאן דלא כחזקיה ודלא כרבי יוחנן וכי תימא אמוראי הוא דפליגי מתנייתא לא פליגי והא קתני אכילה ראשונה מן החולין מאי אכילה ראשונה [ח]שיעור דמי אכילה ראשונה מן החולין אמר עולא אמר ריש לקיש הפריש עשר בהמות לחגיגתו הקריב חמש ביום טוב ראשון חוזר ומקריב חמש ביום טוב שני רבי יוחנן אמר [ט]כיון שפסק שוב אינו מקריב אמר ר' אבא ולא פליגי כאן בסתם כאן במפרש האי סתם היכי דמי אילימא דליכא שהות ביום לקרב [י]האי דלא אקרבינהו (יא) דליכא שהות ביום ואלא דלית ליה אוכלין האי דלא אקרבינהו דלית ליה אוכלין לא צריכא דאיכא שהות ביום ואית ליה אוכלין [יב](מבדקמא) לא אקרבינהו שמע מינה שיורי שיירינהו והכי נמי מסתברא דכי אתא רבין אמר ר' יוחנן הפריש עשר בהמות לחגיגתו הקריב חמש ביום טוב ראשון חוזר ומקריב חמש ביום טוב שני קשיין אהדדי אלא לאו שמע מינה כאן בסתם כאן במפרש ש"מ איתמר נמי אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן לא

יצאו אלו שאין חגיגה כאה מהן. דחגיגה חלב כתיב כה לא ילין חלב חגי וגו' (שמות כג): **מתני' אוכלין מרובין.** בני בית רבים מביא שלמים רבים שלמי חגיגה רבים לפי האוכלים ועולת ראייה מועטת: **עולות מרובות.** דכתיב [ג] אים כמתנת ידו: **גמ' טופל.** מעות חולין ומעשר יחד: **אילימא הכי קאמר ליה הרי אמרו בבהמה [ד]בבהמה [ה] מעות למעות לא.** דחזקיה"ד: **לימא ליה הרי אמרו אין טופלין מעות למעות.** כיון דלמיקר טפילה מעות אמא ומסיעין לחזקיה בהדיא דאין טופלין היכי שביק מילתא בהדיא ומותיב מדיוקא: **אלא אף טופלין קאמר ליה.** דסמעינן לרב חסדא דקאמר בטופל ומביא פר גדול דוקא מעות למעות אבל בהמה לבהמה לא ואמר ליה אילימא הרי אמרו אף טופלין בהמה לבהמה כמאן וכו': **וכי תימא אמוראי הוא דפליגי.** חזקיה ורבי יוחנן הוא דפליגי בבהמה ובמעות [ו]: **אבל מתנייתא.** דאיתיתן לעיל תניא כוותיה דמר ודמר: **לא פליגי.** במעות אלא בבהמה דהך דקתני אם לא לעבר הוא דקאמר מעות דוקא אבל אידך מתניתא ס"ל כין מעות כין בהמה ורב ששת כברייתא בתרייתא סבירא ליה: **והא קתני אכילה ראשונה מן החולין.** וקא סלקא דעתך דסעודה הבאה ראשונה על השולחן בעי כולה ממחולין: **דמי אכילה ראשונה.** כלומר אכילה ראשונה סתמא קתני דאית ליה כין בהמה עצמה כין מעות שיעור אכילה ראשונה: **חוזר ומקריב חמש ביום טוב שני.** ולא אמרינן עובר הוא בכל מוסיף [ז] ורחמנא אמר ומגותם אותו [ח] מד יומא ומו לא דהכך נמי דחד יומא הוא ושני תשלומין דראשון: **בסתם.** אם הפרישן סתם אינו מחר ומקריבן כדמפרש ואזיל: **לאן כמפרש.** דאמר בהדיא ביום ראשון אני מפרש את כולן מחר ומקריבן שאינו אלא תשלומי ראשון: **האי סתם.** דאמרת אסור להקריבן היכי דמי: **משום דלא הוה ליה שהות הוא.** ומסתמא ביום ראשון הפרישן: **שיורי שייר.** שהיה בדעתו לחוג שני ימים: **ה"נ מסתברא.** דמודה ר' יוחנן בדמפרש: **אימר נמי.** דהיכא דמוכח מילתא דלא היה בדעתו לחוג שני ימים מודה ר"י: לא

מסורת הש"ס

(א) מו"ק ח:. (ב) [ל"ל מדקתמא], (ג) [דברים טז], (ד) [ע"ח], (ה) [ע"ח], (ו) [ויקרא כג], (ז) [ל"ל מתמא].

תורה אור השלם

1. וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ: דברים טז יד
2. אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: דברים טז יז

הגהות הב"ח

(א) נב' הלי דלא לקרביעהו משום דלימא שהות ביום ולא דלים ליה אוכלין לימא הא דלא לקרביעהו משום דלית ליה: (ב) רש"י ד"ה לימא וכו' לבהמה אבל מעות: (ג) ד"ה מחר וכו' דרחמנא אמר וכו' דשני תשלומין: (ד) תוס' ד"ה בחגך וכו' ולא משמע ליה בחגך ולא באשתך יהא לאין: (ה) ד"ה מחר וכו' היי לפניו עשר בהמות והקריב חמש ביום טוב הראשון המותר מהו שיתמה ליי"ט וכו' דר' יוחנן דאמר אדם טופל מעות למעות ואין אדם טופל בהמה לבהמה הוא דהוא אמר דוחה ורש לקיש דאומר אדם וכו' מעות למעות הוא דהוא אומר אינו דוחה:

רבינו חננאל (המשך)

האחרון של חג ואע"ג שאין מקריבין נדרים ונדבות במועד הואיל והללו תחלת הפרשתן לחגיגה היתה באה מותר להקריבם ביו"ט ור' יוחנן אסר כיון שפסק שוב אינו מקריב א"ר אבא ולא פליגי כאן בסתם כאן במפרש הא דר' יוחנן כגון שהפרישן בסתם והקריב מהן חמש. ואיכא שהות ביום לשחוט השאר וגם יש לו בני אדם שצריכין לאכלם וכיון שלא שחטם שיירי שיירינהו ונעשו כנדרים ונדבות שלא מחמת יו"ט שאינן קריבין ביו"ט. וריש לקיש כגון שפירש ואמר שאלו הנשארים אקריבם ביו"ט האחרון כגון זה מותר הכי נמי מסתברא דכי אתא

מסורת הש"ס

מו א מיי' פ"ח מהלי' חגיגה הלכה ח:
מח ב מיי' שם פ"ב הלכה י:
מט ג מיי' פ"ז מהלי' יו"ט הלכה עז ופ"י מהלי' מאכלות אסורות הלכה יד סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקמו סעיף ס"ב ב טור ש"ע שם סי' סד סעיף ו:
נ ד מיי' פ"ח מהלכות חגיגה הלכה (כז) יח:
נא ה מיי' פ"ב שם הלכה ח:
נב ו ז מיי' שם הלי' ו:

רבינו חננאל

מי שחגיגה באה מהן יצאו אלו שאין חגיגה באה מהן רב אשי אמר מושמחת מי שיש בהן שמחה יצאו עופות ומנחות שאין בהם שמחה. והאי בחגך מיבעי ליה לכדרב דאמר ושמחת בחגך ולא באשתך: [**מתני'**] מי שיש לו אוכלין מרובין ונכסים מועטין מביא שלמים מרובין ועולות מועטין כי' פר' מי שיש לו בני אדם מרובין וכולן רוצים לאכול בשר במועד ואין לו בהמות אלא מעט אמר רב חסדא טופל ומביא פר גדול. א"ל רב ששת הרי אמרו טופלין בהמה לבהמה ואיתיתן למידק מאי אמר רב ששת וכי תימא הכי קאמר ליה לרב חסדא אמאי אמרת טופלין מעות למעות חגיגה וקונה פר גדול מכלל שאין טופל בהמה לבהמה הרי אמרו אף טופלין בהמה לבהמה ומקשינן כמאן אמר רב ששת ההיא סברא לא כחזקיה ולא כרבי יוחנן דהא אין אחד מהן אומר טופלין בהמה לבהמה ומעות למעות וכי תימא דחזקיה ור' יוחנן הוא דפליגי אבל מתניתא לא פליגי והוא דאמר כהני מתנייתא והקתני אכילה ראשונה מן החולין כלומר בבהמה הראשונה שיאכל בתחלה תהיה מן החולין. לאו מכלל שטופלין בהמה לבהמה ואין טופלין מעות וקתני בהמה אחת. מאי אכילה ראשונה דקתני בענין ממעות חגיגה כדי שיעור אכילה ראשונה ממעות חולין א"ר שמעון בן לקיש הפרש עשר בהמות לחגיגתו הקריב חמש ליו"ט ראשון חוזר ומקריב חמש ליו"ט

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com